

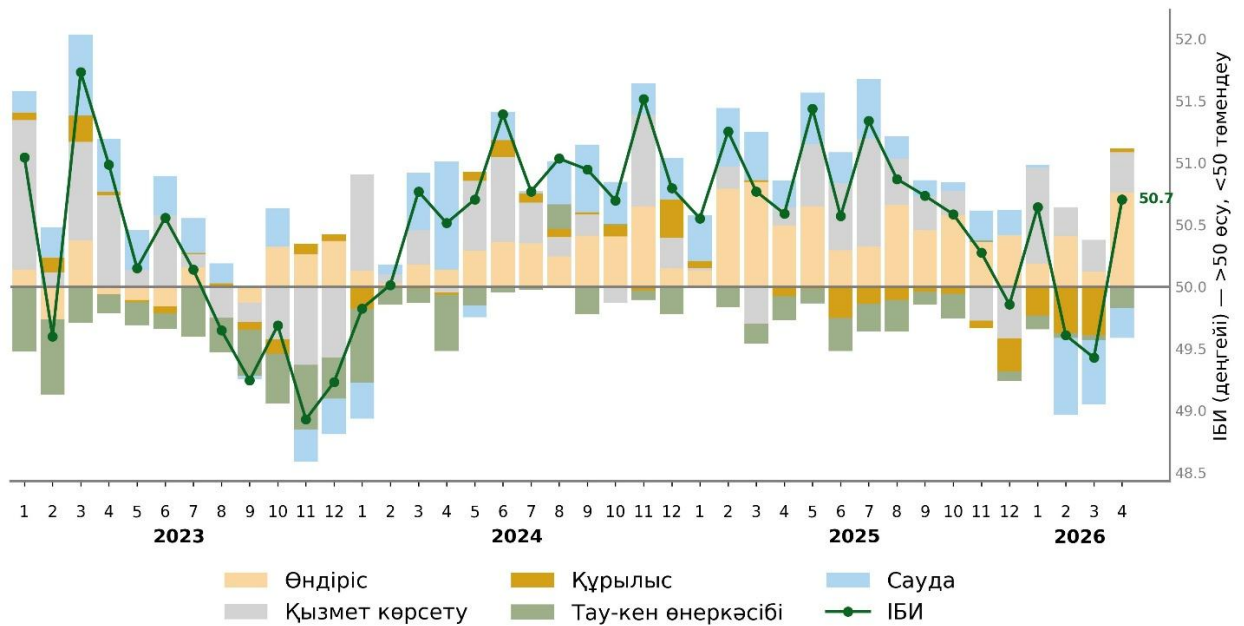

Іскерлік белсенділік индексі

2026 Сәуір

2026 жылғы сәуірде іскерлік белсенділік айтарлықтай жақсарды, көрсеткіш оң аймаққа өтіп, 50,7 деңгейіне жетті.

1-график. Іскерлік белсенділік индексінің (ИБИ) динамикасы

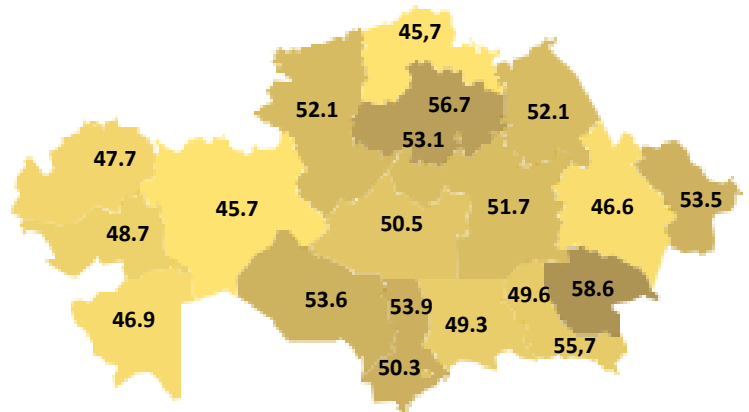

Іскерлік белсенділік индексінің динамикасы тау-кен өнеркәсібінен басқа барлық секторларда айтарлықтай жақсарды. Алайда, өндіріс, қызмет көрсету және құрылыс салаларындағы индекстер өсім аймағында орын алып, олар тиісінше 53,7, 51,0 және 50,4 құрады (наурызда – 50,6, 50,7 және 44,9). Тау-кен өнеркәсібі мен сауда саласында көрсеткіштер төмендеу аймағында қалып, тиісінше 48,5 және 49,1 болды (наурызда – 49,6 және 48,2). Өндіріс саласында жаңа тапсырыстар көлемінің, жұмыспен қамту деңгейінің және жаңа өнім шығару көлемінің айтарлықтай артқаны байқалды.

2-график. Сәуір айындағы өңірлер бойынша ІБИ

12 өңірде іскерлік белсенділік жақсарды.

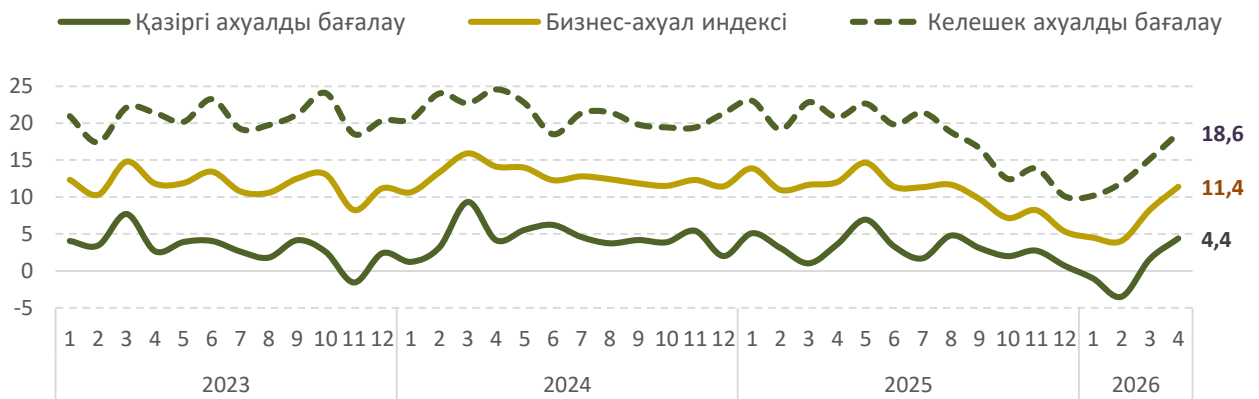
Индекстің ең жоғарғы мәні Жетісу облысында (58,6), ең төменгі мәні Ақтөбе және Солтүстік Қазақстан облысында (45,7) тіркелді.

Бизнес-ахуал индексі

2026 жылғы сәуірде бизнесті жүргізудің қазіргі және келешек жағдайларына берілген бағалар жақсарды. Нәтижесінде бизнес-ахуал индексі өсіп, 11,4 құрады.

3-график. Бизнес-ахуал индексінің (БАИ) динамикасы*

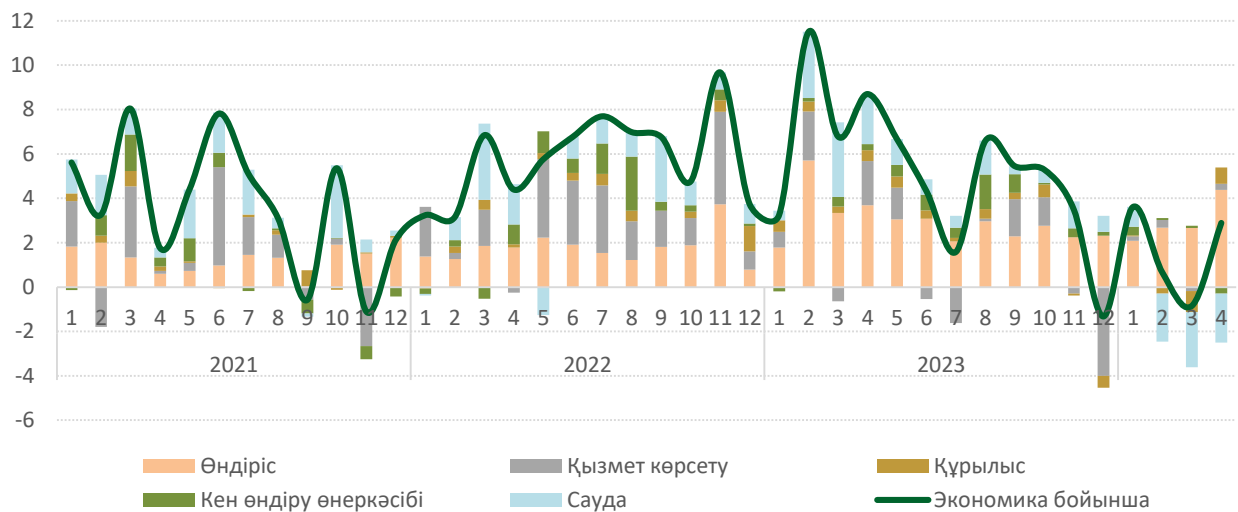
* Қазіргі және болашақ бизнес-ахуалды бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – бизнес-ахуалдың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді

Кәсіпорындардың өнімдеріне сұраныс аайтарлықтай жоғарылады

Сұраныстың жақсаруы өндіріс, құрылыс және қызмет көрсету салаларында байқалды, ал сауда мен тау-кен өнеркәсібінде төмендеу тіркелді.

Сұраныстың өзгеруі мен коммуникацияларға қолжетімділікті респонденттер жалпы алғанда оң бағалады. Ал бизнестің басқа факторларға (салық жүктемесі, бизнесті қорғау мәселелері, қаржыға/несиеге қолжетімділік) берген бағалары теріс болды.

4-график. Сұраныстың өзгеру динамикасы (ЖТ)* секторлардың әсері

* Сұранысты бағалау үшін жауаптар теңгерімі (ЖТ) қолданылады. Ол – сұраныстың өзгерісіне қатысты сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптар арасындағы айырмашылық. Индекс мәні 0-ден жоғары болса – ахуалдың жақсарғанын, төмен болса – нашарлағанын білдіреді.

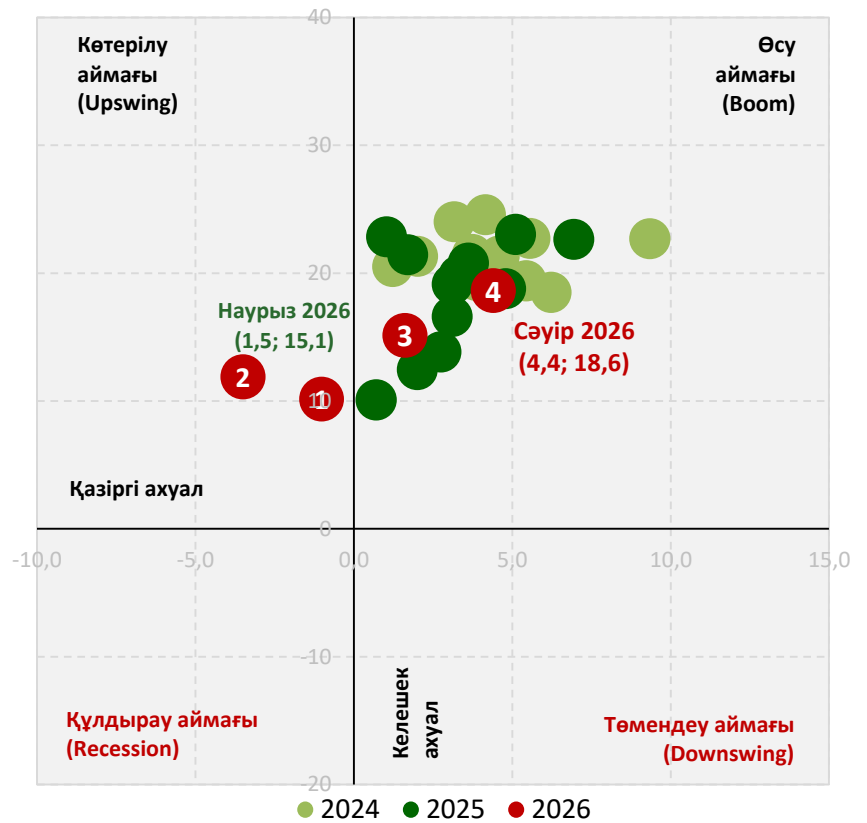
5-график. Бизнес-цикл «сағаты»*

2026 жылғы сәуірде бизнес-цикл «сағатының» көрсеткіші өсу аймағында қалды.

Қазіргі бизнес-ахуалды бағалау көрсеткіші 4,4 жейін көтерілді.

Алдағы 6 айдағы бизнес-ахуал бағасы 18,6-ға дейін жоғарылады.

**Бизнес-цикл «сағаты» берілген уақытта экономиканың циклдің қай фазасында болғанын көрсетеді. Оны құру үшін қазіргі ахуалды (X осі бойынша) және келешек ахуалды (Y осі бойынша) бағалау бойынша деректер қолданылады.*

***Қазақстан Ұлттық Банкі есептейтін индекстер елдегі басқа ұйымдар жариялайтын қазақстандық кәсіпорындардың іскерлік белсенділігі бойынша ұқсас көрсеткіштерден өзгеше болуы мүмкін. Бұл айырмашылықтар респонденттер іріктемесінің салалық және өңірлік құрылымындағы ерекшеліктерге, сондай-ақ қолданылатын есептеу әдіснамасының айырмашылықтарына байланысты. Осыған орай, аталған индекстерді тікелей салыстыру үшін емес, бірін-бірі толықтыратын ақпарат ретінде қарастырған жөн.*

ӘДІСНАМАЛЫҚ ТҮСІНДІРМЕ

¹ Ақпарат нақты сектор мониторингіне қатысушы кәсіпорындар арасында ай сайын жүргізілетін сауалнама нәтижесіне сай дайындалды.

² Іскерлік белсенділік индексі жаңа тапсырыстар көлемі, жұмыспен қамту деңгейі, жаңа өнім көлемі, тауарлы-материалдық қорлардың көлемі, жеткізу мерзімі сияқты кәсіпорындар көрсеткішінің жиынтық өзгерісі ретінде есептеледі.

³ Іскерлік белсенділік индексін есептеу үшін диффузиялық индекс (ДИ) пайдаланылады. Ол әрбір көрсеткіш бойынша оң жауап берген кәсіпорындар үлесінің және өзгеріссіз жауаптардың жартысының үлес қосындысы (үлестер салмақтанып есептеледі) ретінде есептеледі. Бұл индекс көрсеткіштің өзгеру динамикасын сипаттайтын жалпыланған индикатор саналады.

⁴ Бизнес-ахуал индексін (БАИ) есептеуде Ifo неміс зерттеу институтының әдістемесіне сәйкес осы айдағы бизнес-жағдайлардың көрсеткіштері (АЖ) және болашақ 6 айдағы бизнес-жағдайлардың күтілетін өзгерістері (БЖ) бойынша жауаптар теңгерімі (ЖТ) пайдаланылады:

$$\text{БАИ}^* = \sqrt{(\text{ЖТ}(\text{АЖ}) + 200) * (\text{ЖТ}(\text{БЖ}) + 200)} - 200$$

мұндағы, ЖТ – жауаптар теңгерімі

АЖ – ағымдағы экономикалық

жағдай БЖ – болашақтағы

экономикалық жағдай

⁵ ЖТ (жауаптар теңгерімі) бизнес-шарттардың өзгеруі туралы сұрақтарға берілген оң және теріс жауаптардың үлесі арасындағы айырма ретінде есептеледі. Кәсіпорындар ұсынылған үш жауаптың біреуін таңдайды: «жақсарды», «өзгерген жоқ» және «нашарлады». Жауаптардың үлесі салмақтана отырып есептеледі.

⁶ Ifo зерттеу институты жасаған бизнес-цикл «сағаты» – бұл екі нөлдік сызықтың қиылысуымен төрт квадрантқа бөлінген диаграмма (координаттар жүйесі). Олар іскерлік жағдай тұрғысынан экономикалық циклдің төрт кезеңін білдіреді: көтерілу, өсу, төмендеу, құлдырау. Егер ағымдағы жағдайларды бағалау теріс болса, ал күтулер оң болса – экономикасы көтерілу фазасында, егер ағымдағы жағдайларды бағалау және күтулер оң болса – онда экономика өсу фазасында т.с.с.

⁷ Диаграммалардағы деректер маусымдық фактордың әсерінен тазартылған.

⁸ Алдыңғы айлардың динамикасында маусымдық тазалауға және жалпы қосылған құнды (ЖҚҚ) нақтылауға байланысты өзгерістер болуы мүмкін.

⁹ Секторлар бойынша егжей-тегжейлі ақпарат (сұрыптау туралы ақпарат, индикаторлар динамикасы, жауаптардың таралу нәтижелері) дашбордта берілген.